

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3438/2558

นายบุญส่ง พันธรอดโจทก์ นางรวงทอง เตมียักษ์ กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1726, ป.วิ.พ. มาตรา 138

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองในฐานะผู้จัดการมรดกและในฐานะทายาทโดยธรรมของ น. ให้โอนที่ดินพิพาทอันเป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์มรดกของ น. ให้แก่โจทก์ โดยโจทก์กล่าวอ้างมูลหนี้ก่อนเจ้ามรดกถึงแก่ความตายเป็นหลักในการฟ้องคดี หนี้ดังกล่าวจึงเป็นหนี้ของกองมรดกตกทอดแก่ทายาททุกคนของเจ้ามรดก ไม่ใช่หนี้ส่วนตัว การทำหน้าที่ของจำเลยทั้งสองในฐานะผู้จัดการมรดกของ น. ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีที่ถูกฟ้องเช่นนี้เป็นหน้าที่ของจำเลยทั้งสองต้องร่วมกันดำเนินการจัดการตาม ป.พ.พ. มาตรา 1726 จะแยกกันจัดการไม่ได้ การที่จำเลยที่ 1 ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์ ส่วนจำเลยที่ 2 ต่อสู้อยู่คดี เป็นการแยกกันจัดการมรดก เป็นการดำเนินการที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยชัดแจ้ง ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนตาม ป.วิ.พ. มาตรา 138 วรรคสอง (2)

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดเลขที่ 3083 ตำบลบางหลวงฝั่งใต้ อำเภอเมืองปทุมธานี (เชียงราก) จังหวัดปทุมธานี เนื้อที่ 600 ตารางวา ซึ่งเป็นที่ดินของนางนารีแปลงที่ 6 ทางด้านทิศตะวันออกซึ่งติดกับที่ดินของนางดวงพรโดยเสียค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายด้วยตนเองให้แก่โจทก์ หากจำเลยทั้งสองไม่ยอมดำเนินการให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา ให้จำเลยทั้งสองชำระค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายรวม 100,000 บาท หากไม่สามารถดำเนินการได้เพราะสภาพแห่งหนี้ไม่เปิดช่องหรือเพราะพ้นวิสัย ให้จำเลยทั้งสองชำระเงิน 1,560,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยทั้งสองให้การขอให้ยกฟ้องระหว่างพิจารณา โจทก์กับจำเลยที่ 1 ตกลงกันได้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความ ฉบับลงวันที่ 11 สิงหาคม 2554 ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความโดยจำเลยที่ 1 จะจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดเลขที่ 3083 ตำบลบางหลวงฝั่งใต้ อำเภอเมืองปทุมธานี (เชียงราก) จังหวัดปทุมธานี เนื้อที่ 180 ตารางวา ในส่วนที่ได้รับมรดกมาจากนางนารี ให้แก่โจทก์ หากไม่สามารถดำเนินการได้ จำเลยที่ 1 จะชำระเงินให้แก่โจทก์ 468,000 บาท ส่วนจำเลยที่ 2 ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า ให้จำเลยที่ 2 จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 3083 ตำบลบางหลวงฝั่งใต้ อำเภอเมืองปทุมธานี (เชียงราก) จังหวัดปทุมธานี เนื้อที่ 420 ตารางวา ในส่วนของนางนารี แปลงที่ 6 ทางด้านทิศตะวันออกซึ่งติดกับที่ดินของนางดวงพร ที่ได้จับฉลากแบ่งแยกที่ดินร่วมกับผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินแปลงดังกล่าวเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2553 ที่สำนักงานที่ดินจังหวัดปทุมธานี ให้แก่โจทก์ หากจำเลยที่ 2 ไม่ปฏิบัติตาม ให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา หากไม่สามารถจดทะเบียนได้เพราะสภาพแห่งหนี้ไม่เปิดช่องหรือเพราะพ้นวิสัย ให้จำเลยที่ 2 ชำระเงินแก่โจทก์ 1,092,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนชำระเสร็จ

แก่โจทก์ กับให้จำเลยที่ 2 ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 10,000 บาท เฉพาะค่าขึ้นศาลให้จำเลยที่ 2 ใช้แทนเท่าจำนวนทุนทรัพย์ที่โจทก์ขณะคดี ทั้งนี้ให้จำเลยที่ 2 รับผิดชอบไม่เกินทรัพย์มรดกที่ตกทอดได้แก่ตน ในส่วนของจำเลยที่ 1 ให้บังคับตามสัญญา

ประนีประนอมยอมความฉบับลงวันที่ 11 สิงหาคม 2554 ค่าฤชาธรรมเนียมระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 1 ให้เป็นพับ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก จำเลยที่ 2 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่พิพากษาศาลตามสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 1 ฉบับลงวันที่ 11 สิงหาคม 2554 และที่พิพากษาเมื่อพิจารณาคดีเสร็จแล้วระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 2 ฉบับลงวันที่ 29 กันยายน 2554 ทั้งสองฉบับ ให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาใหม่ โดยเริ่มตั้งแต่ให้มีคำสั่งให้จำเลยทั้งสองที่เป็นผู้จัดการมรดกของเจ้ามรดกดำเนินการตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1726 ในการต่อสู้คดีแล้วพิพากษาใหม่ตามรูปคดี ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้ศาลชั้นต้นรวมสั่งเมื่อมีคำพิพากษาใหม่ โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่า เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2550 นางนารี ถูกนายธรรมบุญ ฟ้องร้องดำเนินคดีเป็นคดีแพ่งหมายเลขดำที่ 2688/2550 ของศาลจังหวัดปทุมธานี ต่อมาประมาณปลายเดือนพฤศจิกายน 2550 นางนารี โดยนายประสพชัย จำเลยที่ 1 และนางดวงพร ในฐานะตัวแทนได้ทำสัญญาว่าจ้างโจทก์ให้เป็นทนายความแตกต่างในคดีดังกล่าว หลังจากนั้นเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2552 ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีคำสั่งว่า นางนารีเป็นคนไร้ความสามารถและให้อยู่ในความอนุบาลของจำเลยที่ 1 นายประสพชัยและนางดวงพร และในวันที่ 7 มิถุนายน 2552 นางนารีโดยจำเลยที่ 1 กับพวกในฐานะผู้อนุบาลทำสัญญาว่าจ้างโจทก์ให้เป็นทนายความแตกต่างในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ 2688/2550 ของศาลจังหวัดปทุมธานี โดยตกลงจ่ายค่าบำเหน็จทนายความให้แก่โจทก์เป็นที่ดินจำนวน 600 ตารางวา ของที่ดินโฉนดเลขที่ 3083 ตำบลบางหลวงฝั่งใต้ อำเภอเมืองปทุมธานี (เชียงราก) จังหวัดปทุมธานี ที่นางนารีเป็นเจ้าของที่ดินอยู่จำนวน 6 ไร่เศษ และจะชำระค่าบำเหน็จทนายความให้แก่โจทก์ทันทีเมื่อคดีดังกล่าวถึงที่สุด โจทก์ได้ยื่นใบแต่งตั้งทนายความฉบับใหม่ คำร้องขอให้สัทยาบัน คำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำให้การ และคำร้องขอให้ศาลมีคำวินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมาย ต่อมานายธรรมบุญกับนางนารีได้ทำสัญญา

ประนีประนอมยอมความต่อกันและศาลจังหวัดปทุมธานีได้มีคำพิพากษายอมแล้ว หลังจากนั้นในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2553 นางนารีโดยจำเลยที่ 1 กับพวกในฐานะผู้อนุบาลและในฐานะทายาทโดยธรรม ทำหนังสือสัญญาประนีประนอมยอมความขอชำระค่าบำเหน็จทนายความเป็นที่ดินจำนวน 600 ตารางวา ซึ่งเป็นที่ดินของนางนารีที่ได้จับฉลากแบ่งแยกที่ดินร่วมกับผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินแปลงดังกล่าวเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2553 ที่สำนักงานที่ดินจังหวัดปทุมธานี และจะดำเนินการโอนที่ดินจำนวนดังกล่าวให้แก่โจทก์ทันทีเมื่อศาลแพ่งได้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้จัดการมรดกแล้ว ทายาทกลุ่มที่ 2 คือ จำเลยที่ 2 นางดารุ่ง และนายธานี ได้ยินยอมและเห็นด้วยกับการจับฉลากดังกล่าว โดยได้ยื่นคำร้องขอขึ้นส่วนก่อนขายทอดตลาดที่ดินแปลงพิพาทด้วย วันที่ 4 ตุลาคม 2553 โจทก์มีหนังสือบอกกล่าวให้จำเลยทั้งสองในฐานะผู้จัดการมรดกร่วมของนางนารีชำระหนี้ของนางนารีที่มีต่อโจทก์เป็นที่ดินจำนวน 600 ตารางวา จำเลยทั้งสองได้รับหนังสือบอกกล่าวแล้ว แต่จำเลยทั้งสองเพิกเฉย จำเลยที่ 2 นำสืบว่า จำเลยที่ 2 ไม่ได้ลงลายมือชื่อเป็นผู้จ้าง ไม่มีความเกี่ยวข้องหรือรู้เห็นแต่ประการใดกับการทำสัญญาว่าจ้างโจทก์เป็นทนายความแตกต่างในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ 2688/2550 ของศาลจังหวัดปทุมธานี ระหว่างนายธรรมบุญกับนางนารี เนื่องจากคดีดังกล่าวที่นางนารีทำกลุ่มที่ 1 มี จำเลยที่ 1 นางดวงพร และนายประสพชัย

ลงลายมือชื่อว่าจำโจทก์ให้ดำเนินคดีดังกล่าว โดยทนายทนายกลุ่มที่ 2 คือ จำเลยที่ 2 นางสาวรุ่ง และนายธานี ไม่เห็นด้วยที่ว่าจำโจทก์เป็นทนายความ อีกทั้งคดีดังกล่าวจบลงด้วยการทำสัญญา ประนีประนอมยอมความและนางนารีต้องชำระเงินให้แก่นายธรรมบุญ เป็นเงิน 800,000 บาท ซึ่ง ทนายทนายกลุ่มที่ 2 ไม่เห็นด้วยและคัดค้านการทำงานของโจทก์ เนื่องจากทนายทนายกลุ่มที่ 2 ได้นัดเจรจา และสามารถตกลงกันได้กับนายธรรมบุญนอกศาลไว้ก่อนแล้วว่าจะจ่ายให้เป็นเงิน 550,000 บาท ทนายทนายกลุ่มที่ 1 ที่สัญญาว่าจำโจทก์ไม่ไปชำระเงินตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าว จนที่ดินพิพาทจะถูกยึด ทนายทนายกลุ่มที่ 2 ไม่อยากให้ที่ดินถูกยึดขายทอดตลาด จึงให้นางสาวรุ่งนำ เงินส่วนตัวไปชำระแก่นายธรรมบุญเพื่อให้ที่ดินแปลงพิพาทกลับมาเป็นทรัพย์สินมรดกเหมือนเดิม และขอให้ทนายทนายทุกคนร่วมกันชำระหนี้ในส่วนของแต่ละคน โดยโจทก์แทบไม่ได้ทำงานอะไรเลย หลังจากทำสัญญาประนีประนอมยอมความแล้ว โจทก์ไม่มีสิทธิดำเนินการขอแบ่งแยกที่ดิน ดังกล่าว เพราะยังคงมีคดีพิพาทเกี่ยวกับการแบ่งแยกที่ดินพิพาทดังกล่าวระหว่างทนายทนายกลุ่มที่ 1 กับทนายทนายกลุ่มที่ 2 ซึ่งยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอีกหลายคดี และการจับฉลากแบ่งแยก ที่ดินตามที่โจทก์กล่าวอ้างไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่ถูกต้อง เพราะทนายทนายกลุ่มที่ 2 ไม่ได้ไป จับสลากเนื่องจากไม่เห็นด้วยกับการแบ่งแยกที่ดินกันเองของทนายทนายกลุ่มที่ 1 พิเคราะห์แล้ว มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยทั้งสองได้ต่อสู้คดีตามหน้าที่ของผู้จัดการมรดก ของนางนารี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1726 แล้วหรือไม่ เห็นว่า คดีนี้โจทก์ ฟ้องจำเลยทั้งสองในฐานะผู้จัดการมรดกและในฐานะทนายทนายโดยธรรมของนางนารีให้โอนที่ดิน พิพาทอันเป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์สินมรดกของนางนารีให้แก่โจทก์ โดยโจทก์กล่าวอ้างมูลนี้ก่อน เจ้ามรดกถึงแก่ความตายเป็นหลักในการฟ้องคดี หนึ่งดังกล่าวจึงเป็นหนี้ของกองมรดกตกทอดแก่ ทนายทนายทุกคนของเจ้ามรดก ไม่ใช่หนี้ส่วนตัว การทำหน้าที่ของจำเลยทั้งสองในฐานะ ผู้จัดการมรดกของนางนารีในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีที่ถูกฟ้องเช่นนี้เป็นหน้าที่ของจำเลย ทั้งสองต้องร่วมกันดำเนินการจัดการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1726 จะ แยกกันจัดการไม่ได้ การที่จำเลยที่ 1 ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์ ส่วนจำเลยที่ 2 ต่อสู้คดี เป็นการแยกกันจัดการมรดก เป็นการดำเนินการที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย โดยชัดแจ้ง ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 138 วรรคสอง (2) ที่ศาลอุทธรณ์หยิบยกปัญหา ดังกล่าวขึ้นมาวินิจฉัยนั้นชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกา ให้ศาลชั้นต้นรวมสั่งเมื่อมีคำพิพากษาใหม่

องค์คณะ

อร่าม เสนามนตรี · ชำนาญ รวิวรรณพงษ์ · สมชาย สีนเกษม

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/3438/2558>